

Chefsguide inför utvecklingssamtal mellan chef och skolsköterska

Inledning

Denna guide är tänkt att vara ett stöd för dig som chef för skolsköterska inför utvecklingssamtalet med din medarbetare.

Skolsköterskans uppdrag är komplext då det är tvådelat och regleras i flera olika lagar. Att som chef leda, utveckla, bedöma och lönesätta skolsköterska, liksom andra specialistfunktioner på skolan, kan vara utmanande då du som chef kanske inte har en direkt inblick i medarbetarens arbetsvardag.

Denna guide syftar till att på ett översiktligt sätt beskriva skolsköterskans tvådelade uppdrag. Detta för att ge dig som närmaste chef en möjlighet att vid utvecklingssamtalet ha ett initierat och verksamhetsnära samtal med din medarbetare om skolsköterskans uppdrag och arbetsuppgifter samt bidrag till den samlade elevhälsans mål och utveckling.

Guiden har tagits fram av en arbetsgrupp på utbildningsförvaltningen. För beskrivning av arbetsgruppens uppdrag och sammansättning se bilaga 1.

Begrepp

- EMI - Elevhälsans medicinska insats (skolsköterskor och skolläkare)
- BHV - Barnhälsovården
- HSL - Hälso- och sjukvårdslagen
- MLA - Medicinskt ledningsansvarig
- PLA - Psykologiskt ledningsansvarig

Skolsköterskans tvådelade uppdrag

Skolsköterskans uppdrag kan sägas vara tvådelat, genom att elevhälsans medicinska insats, EMI, på samma gång är en del av den samlade elevhälsan och en egen verksamhetsgren.

1 - En del av den samlade elevhälsan

EMI är en del av den samlade elevhälsan, vars insatser, inriktning, uppdrag och sammansättning regleras i skollagen.

Skollagen (2010:800, 2 kap 25§) säger:

”För eleverna i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande

och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.”

Den samlade elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och i uppdraget ingår såväl generellt som individuellt riktat arbete. Arbetet ska syfta till att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål, vilket innebär såväl kunskapsmål som värdegrundsmål.

Elevhälsan är en del av utbildningen och ingår därigenom i rektors och huvudmannens systematiska kvalitetsarbete. Av skollagen framgår att rektor ska besluta om skolans inre organisation samt leda och samordna elevhälsans insatser på skolan.

2 - En egen verksamhetsgren

Samtidigt som EMI är en del av skolans samlade elevhälsa, är den också en egen verksamhetsgren vars insatser, uppdrag och yrkesutövning regleras i hälso- och sjukvårdens lagar och regelverk (t.ex. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd). Större delen av skolsköterskans uppdrag specificeras i *Göteborgs Stads basprogram*, som är en fortsättning på det hälso- och sjukvårdsprogram som Socialstyrelsen beslutar om och som påbörjas inom BHV och fullföljs inom EMI. Elevhälsans medicinska insats fullgör bland annat det nationella vaccinationsprogrammet som Folkhälsomyndigheten är vårdgivare för.

Skolsköterskor är legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal. Det innebär att skolsköterskan har ett eget yrkesansvar och att yrkesutövningen regleras i hälso- och sjukvårdens lagstiftning. En del av skolsköterskans arbetsuppgifter förutsätter att lokaler och utrustning uppfyller de krav som hälso- och sjukvårdens lagstiftning ställer på hälso- och sjukvårdsutövning. Till exempel måste vaccin förvaras i medicinskt kylskåp och beredningsplatsen ha tillgång till rinnande vatten.

När eleven kommer till EMI betraktas eleven som patient och insatserna dokumenteras i löpande patientjournal. När eleven börjar i skolan rekviderar EMI elevens patientjournal från BVC och EMI:s journal är att betrakta som en fortsättning på denna.

Eftersom EMI är en egen verksamhetsgren har skolsköterskan en annan sekretess än skolan, och sekretessgräns finns mellan verksamheterna. Sekretessgränsen hindrar dock inte att skolsköterskan samverkar med skolans personal för att en elev ska få nödvändigt stöd.

Verksamhetschefen enligt HSL har ansvar för det systematiska kvalitetsarbetet gällande patientsäkerhet för hälso- och sjukvården inom elevhälsan. Ansvarsfördelning för patientsäkerheten regleras i *Göteborgs Stads ledningssystem för hälso- och sjukvården inom elevhälsan*. Hantering av avvikelser och skolsköterskans verksamhetsberättelse är viktiga delar i det systematiska kvalitetsarbetet gällande patientsäkerhet.

Skolsköterskans uppdrag är alltså tvådelat, genom att EMI på samma gång är en del av den samlade elevhälsan och en egen verksamhetsgren. Nedan finns en kort sammanfattning av uppdragets båda delar.

En del av den samlade elevhälsan	En egen verksamhetsgren
• Elevhälsan ska främst vara hälsofrämjande och förebyggande. • Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. • Elevhälsan är en del av utbildningen. • Arbetet styrs av skollagen och av övrigt regelverk som gäller för utbildningen. • Elevhälsan arbetar på uppdrag av rektor. • Elevhälsan ingår i rektors och huvudmannens systematiska kvalitetsarbete. • Inom den samlade elevhälsan betraktas ungdomen som elev. • Tillsyn utövas av skolinspektionen	• Arbetar på uppdrag av Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen. • Fortsätter de hälsokontroller som påbörjas hos BVC. Möjliggör fullföljande av nationellt vaccinationsprogram, gör uppföljningar. • Verksamheten styrs av hälso- och sjukvårdens lagstiftning och Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. • Har en annan sekretess än skolan. • Verksamhetschefen enligt HSL har ansvar för det systematiska kvalitetsarbetet gällande patientsäkerheten. Ansvarsfördelning för patientsäkerheten regleras i ledningssystemet. • Ungdomen betraktas som patient. • Skolsköterskan har eget yrkesansvar som legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal. • Tillsyn utövas av Inspektionen för vård och omsorg.

Ledningssystem för hälso- och sjukvården inom elevhälsan

Göteborgs Stads ledningssystem för hälso- och sjukvården inom elevhälsan antogs av utbildningsnämnden i januari 2019.

Ledningssystemet är ett system för systematiskt kvalitetsarbete gällande patientsäkerhet inom elevhälsan, och har som syfte att säkerställa ordning i hälso- och sjukvårdsverksamheten så att händelser som kan leda till vårdskador kan förebyggas.

I systemet finns åtta roller specificerade som var och en har definierade ansvarsområden gällande patientsäkerheten. Ytterst ansvarig för det systematiska kvalitetsarbetet gällande patientsäkerhet inom elevhälsan är verksamhetschefen enligt HSL.

1. Vårdgivare
2. Verksamhetschef enligt HSL
3. Centralt stöd kring patientsäkerhet och hälso- och sjukvård
4. Medicinskt ledningsansvarig, MLA
5. Psykologiskt ledningsansvarig, PLA
6. Rektor
7. Rektor/ elevhälsochef/ gruppchef elevhälsa
8. Legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal

För beskrivning av det ansvar för patientsäkerheten som enligt ledningssystemet åligger rektor; skolsköterskans närmaste chef (rektor/elevhälsochef/gruppchef) samt legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal, se bilaga 2.

[Länk till ledningssystemet>>](#)

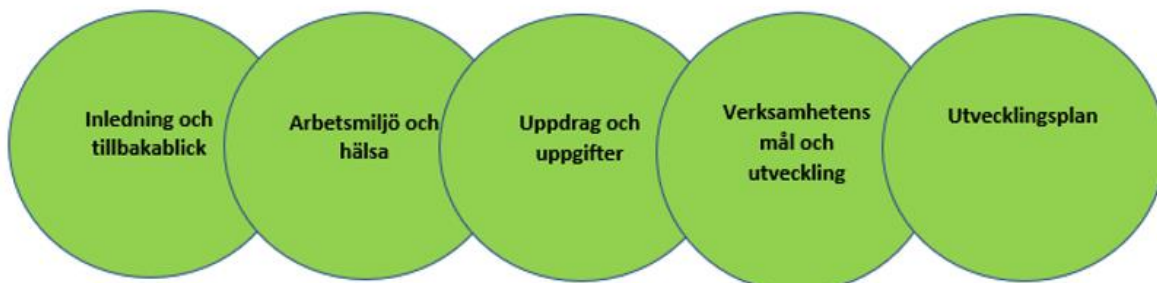
Utvecklingssamtals olika delar

Syftet med utvecklingssamtalet är att med viss frekvens (minst en gång per år) få en mer fördjupad dialog mellan chef och medarbetare i frågor som är viktiga för verksamheten, chefen och medarbetaren.

I utbildningsförvaltningen finns en generell mall som är samverkad i förvaltningens arbetsmiljögrupp. Den beskriver vilka teman som ska behandlas i ett utvecklingssamtal (*se illustration*).

Mallen innehåller förslag på frågeställningar. Chef och medarbetare bestämmer vilka frågor som är viktiga att belysa och resonera om vid just detta års utvecklingssamtal. Du, som chef, har en stor möjlighet att lägga upp samtalet på ett sätt som blir värdefullt och meningsfullt för verksamheten, dig som chef och din medarbetare.

Avgörande för kvaliteten i samtalet är möjligheten till ömsesidig förberedelse. Undersök inför samtalet vad som är viktigt för din medarbetare att ta upp. Berätta också för din medarbetare vad du tycker är viktigt att prata om samt om du vill att medarbetaren ska förbereda sig på något inför samtalet.

Inledning och tillbakablick

I detta avsnitt tittar chef och medarbetare tillbaka på förra årets utvecklingssamtal.

Arbetsmiljö och hälsa

Detta avsnitt behandlar: *trivsel på arbetsplatsen, stämning och samarbete, fysisk arbetsmiljö, balans mellan arbete och privatliv, arbetsbelastning och återhämtning*. Här undersöker också du som chef att arbetsplatsen upplevs vara fri från kränkningar och trakasserier.

I detta tema behandlas likartade frågeställningar oavsett medarbetarens befattning.

Skolsköterskans uppdrag och uppgifter

I denna del går chef och medarbetare igenom medarbetarens uppdrag för att skapa samsyn kring innehållet, prioriteringar i uppdraget och medarbetarens förutsättningar.

Vid samtal om skolsköterskans arbetsuppgifter är det viktigt att känna till att endast verksamhetschefen enligt HSL har behörighet att prioritera bland arbetsuppgifter som hör till basprogrammet. Vid hög arbetsbelastning där skolsköterska signalerar att hen riskerar att inte kunna fullgöra basprogrammet, t.ex. hälsobesök eller vaccinationer, kan MLA konsulteras.

Skolsköterskans uppdrag är tvådelat, men det finns ingen motsättning mellan delarna, så länge chef och medarbetare betraktar båda delarna som viktiga för helheten. Resultatet av arbetet inom den egna verksamhetsgrenen kan komma den samlade elevhälsan, och skolan som helhet, tillgodo. Till exempel kan aggregerade resultat från hälsobesöken utgöra underlag för beslut om hälsofrämjande insatser på grupp- och skolnivå.

Nedan finns exempel på frågor inom några områden som du kan ställa för att få en större förståelse för skolsköterskans uppdrag.

Hälsobesök och patientsäkerhet

- Den verksamhetsberättelse du har tagit fram är en uppföljning i ditt arbete som skolsköterska. Vilka erfarenheter bedömer du som särskilt viktiga att lyfta fram?
- Vilka lärdomar kan vi dra från förra årets hälsobesök? Hur kan vi återföra dessa kunskaper och insikter i skolans hälsofrämjande och förebyggande arbete?
- Vilka är dina tankar om hur vi kan återkoppla resultaten från hälsobesöken till olika grupper på skolan; t.ex. mentorer/pedagogiska arbetslag/elevhälsoteam/klasser?
- Vilka förutsättningar, t.ex. i form av stöd från mig eller andra, behöver du för att kunna jobba vidare med resultaten från hälsobesöken?
- Hur gör du när en elev inte kommer till hälsobesöket? Hur kan vi på skolan hjälpa åt för att elever ska komma till hälsobesöken?
- Hur planerar och organiserar du för basprogrammet detta läsår?

EMI som del av den samlade elevhälsan

- Beskriv hur ditt arbete som skolsköterska bidrar till att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål? Vad fungerar bra? Vad behöver utvecklas?
- Som skolsköterska är du en del av den samlade elevhälsan. Beskriv vad du tycker fungerar bra i vårt gemensamma arbete? Vad tycker du kan utvecklas? Hur ser du att du kan bidra till denna utveckling?

Bidrag till verksamhetens mål och utveckling – elevhälsan

Gemensamma mål för elevhälsan sätts i skolenhetens verksamhetsplan. Under detta tema har du som chef möjlighet att lyfta de mål för elevhälsoarbetet som du har formulerat i verksamhetsplanen.

Inför utvecklingssamtalet behöver du påminna medarbetaren om de gemensamma målen och beskriva hur du vid utvecklingssamtalet kommer att belysa dessa och medarbetarens bidrag till målen.

Utvecklingsplan

Samtalet resulterar i en utvecklingsplan där medarbetare och chef kommer överens om utvecklingsbehov. För skolsköterska kan utvecklingsplanen behöva spegla det tvådelade uppdraget.

Bilaga 1

Utbildningsförvaltningens gymnasiegrupp har utsett en arbetsgrupp som har fått i uppdrag att ta fram stödmaterial för t.ex. utvecklingssamtal och bedömnings- och lönesamtal.

Arbetsgruppen har samordnats av Lisa Birgersson, gruppchef för den centrala elevhälsan, och Sara Lundgren, HR-specialist.

Arbetsgruppen består av:

Annelie Skånberg, gruppchef för elevhälsan Angeredsgymnasiet
Calina Folme, rektor Angeredsgymnasiet
Jan Tinnberg, rektor Katrinelundsgymnasiet
Kristina Fredriksson, centralt stöd för elevhälsans medicinska insats, Center för Skolutveckling
Malin Sandgren, rektor Bräcke gymnasiet
Mikael O Karlsson, verksamhetschef Hvitfeldtska gymnasiet
Ulf Schagerström, rektor gymnasiesärskolan
Åsa Olander, medicinskt ledningsansvarig på Utbildningsförvaltningen

Lena Simonson Garsbo, verksamhetschef enligt Hälso- och sjukvårdslagen, har faktagranskat innehållet i det stödmaterial som tagits fram.

Bilaga 2

I Göteborgs Stads ledningssystem för hälso- och sjukvården inom elevhälsan finns åtta olika roller specificerade, som var och en har definierade ansvarsområden gällande patientsäkerheten. Nedan följer en beskrivning av det ansvar för patientsäkerheten som enligt ledningssystemet åligger rektor, skolsköterskans närmaste chef (Rektor/Elevhälsochef/Gruppchef elevhälsa) samt legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal.

Rektor

Av skollagen framgår att rektor ska besluta om skolans inre organisation samt leda och samordna elevhälsans insatser på skolan.

För att kravet på god vård och patientsäkerhet ska kunna uppfyllas inom hälso- och sjukvårdsdelen i elevhälsoarbetet ska rektor ansvara för att:

- det finns ändamålsenliga lokaler och utrustning enligt HSL för att bedriva hälso- och sjukvård i verksamheten, oavsett vem som är hälso- och sjukvårdspersonalens närmaste chef
- utreda och åtgärda obehörig inloggning i berörd elevs digitala journal, bedöma händelser tillsammans med elevens skolsköterska/psykolog och MLA/PLA.

Rektor/Elevhälsochef/Gruppchef elevhälsa

För att kravet på god vård och patientsäkerhet ska kunna uppfyllas inom hälso- och sjukvårdsdelen i elevhälsoarbetet ansvarar berörd chef för att:

- anställa hälso- och sjukvårdspersonal med rätt kompetens och i tillräcklig omfattning (enligt Mål och riktlinjer för den samlade elevhälsan). MLA/PLA ska alltid delta i meritvärdering och bör vara med vid intervju i tillämpliga delar
- tillsätta vikarie senast efter två veckor vid vakans av skolsköterska och en månad vid vakans av skolläkare och psykolog

Berörd chef ska också:

- medverka till att hälso- och sjukvårdspersonalen deltar i kontinuerlig yrkesspecifik kompetensutbildning och professionsmöten
- verka för att det finns rutiner så att hälso- och sjukvårdspersonalen får inloggning för nödvändiga IT-program i samband med anställningsstart samt meddela användarnamn på nyanställd hälso- och sjukvårdspersonal till ansvarig person för behörigheter i digital journal
- verka för att det finns rutiner så att hälso- och sjukvårdspersonalens behörighet i digital journal upphör vid förändrat uppdrag.

Legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal

Hälso- och sjukvårdspersonalen ska utföra sitt arbete i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet och bär själv ansvaret för hur hen fullgör sina arbetsuppgifter, enligt 6 kap §§ 1–2 PSL.

Enligt 6 kap 4 § PSL är hälso- och sjukvårdspersonalen skyldig att bidra till att hög patientsäkerhet upprätthålls och ska i detta syfte till vårdgivaren rapportera risker för vårdskador samt händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada.

Hälso- och sjukvårdspersonal ska vara väl förtrogna med den lagstiftning som reglerar verksamheten samt med verksamhetens styrdokument och rutiner samt delta i professionsmöten med MLA/PLA. De ska också samverka med hälso- och sjukvård, socialtjänst, myndigheter och andra aktörer för elevernas bästa.

Hälso- och sjukvårdspersonal har anmälningsplikt vid misstanke om barn som far illa, enligt SOL 2001:453, 14 kap 1 §, och ska i frågor som berör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs enligt 6 kap 5 § PSL.

Den som har ansvaret för hälso- och sjukvården av en patient ska se till att patienten och dennes närstående ges information enligt 3 kap PL (2014:821).

Hälso- och sjukvårdspersonal ska tillämpa evidensbaserad praktik för beslut om insatser och åtgärder till enskilda elever och till grupper av elever. Det innebär att medvetet och systematiskt använda den bästa tillgängliga kunskapen tillsammans med den professionelles expertis samt att utgå från den berörda eleven.